

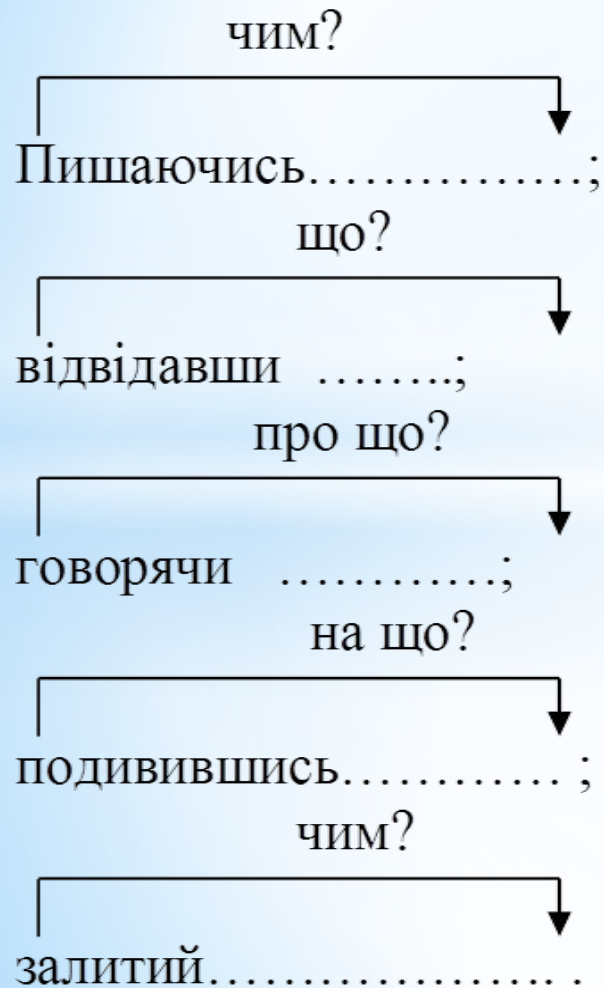
**Дієприслівниковий зворот.
Кома при дієприслівниковому звороті й
одиночному дієприслівникові**

Сьогодні на уроці ми проведемо дослідження

- * Що утворює дієприслівник разом із залежними від нього словами?
- * З яким членом речення пов'язаний за змістом дієприслівниковий зворот?
- * Яким членом речення є дієприслівниковий зворот?
- * Яким може бути місце дієприслівникового звороту?
- * Якими розділовими знаками виділяється дієприслівниковий зворот?

Скласти й записати тематичні словосполучення «Наша країна» за схемами

Дієприслівниковий зворот

Дієприслівник **+** залежне слово

	що?	озера
Заливаючи	коли?	вдень
	де?	за Дніпром

Виконай завдання!

Прочитай речення, знайди дієприслівникові звороти й присудки, до яких вони відносяться.

Набігавшись за день та нахвилювавшись, Кузька лягає спати.

Дієприслівниковий зворот

Дієслово
присудок

Будь
уважним
!

Повтори!

Я схопивсь на ноги, злякавши якусь пташину на вербі.

—○—◇—◇—◇—◇—◇—

Кілька струменів, витікаючи з-під скель, завжди наповнювали озеро.

—●—●—●—●—●—●—

Повтори
!

На письмі дієприслівниковий зворот завжди виділяють комою або комами незалежно від його місця в реченні:

Дністер тече, розштовхуючи гори (В. Василюк).

Дністер, розштовхуючи гори, тече.

Розштовхуючи гори, Дністер тече.

В усному мовленні дієприслівникові звороти виділяють паузами.

Якщо два чи більше дієприслівникових звороти стоять поряд, вони є однорідними обставинами, тому між ними ставимо кому:

А вдалині, згубившись у полях, тонучи в тополях, на Білу Церкву пролягає шлях (М. Луків).

Кому не ставимо, якщо дієприслівникові звороти з'єднані непересторюваним сполучником:

Балансуючи в мозаїку і підтримуючи рівновагу словом, Василько витягує ітери (Ю.Збанацький).

Пунктуаційний розбір

Записати текст, розставити розділові знаки,
пояснити їх.

Ярослав Мудрий

Ярослав Мудрий перемигши Святополка став князем Київської Русі. Посівши батьківське місце він не сидів склавши руки. Прагнучи зміцнити державу православну віру Ярослав Мудрий вирішив збудувати величний собор. Дбаючи про розвиток освіти князь відкривав школи створив першу бібліотеку.

Творче конструювання

З двох простих речень утворити одне, замінивши друге на дієприслівниковий зворот.

1) Великі каштани, тополі й верби стоять обабіч вулиці. Вони підпирають синє небо.

2) Квіти на вулицях столиці заснули. Квіти стулили барвисті пелюстки.

3) Теплий вітер цілує каштани. Він колихає віти смутні. Вони гойдають листочки.

Розділові знаки при одиничному дієприслівникові

Одиничний дієприслівник – це дієприслівник, при якому немає пояснювальних слів.

В усному мовленні одиничний дієприслівник, як і дієприслівниковий зворот, виокремлюємо інтонацією (паузами), а на письмі – розділовими знаками – комою чи комами.

У реченні одиничний дієприслівник виконує синтаксичну роль ОБСТАВИНИ.

Коми при одиничному дієприслівнику

§ 26, стор. 135

Не виділяють комами:

- якщо дієприслівник стоїть після дієслова-присудка і має значення **способу дії** (відповідає на питання як?):

*Мати ходить **гукаючи**.*

*Гай лежав **розпластавшись**.*

Виділяють комами:

- якщо означає додаткову дію, час, причину, умову до дієслова-присудка:

*А **пісня, наростаючи,**
пливла над берегом.*

*Вони зупинились **на
роздоріжжі, придивляючись**.*

Зрозумій! Це просто!

Дієприслівникові звороти-фразеологізми,

якщо стоять
після
дієслів,

якщо стоять
перед
дієсловом-присудком,

комами не виділяються.

Ціле літо будував Василь хату не покладаючи рук.

виділяються комами.

*Не сиди склавши руки,
то не буде й скуки.*

повернись

«Синонімічні забавки»

Вислів	Фразеологізм
бути пасивним, не діяти	
дуже важко працювати	
братися ревно до роботи	
задуматися, не знаючи, що робити	
шукати те, чого знайти не можна	
щиро, щосердечно	

Довідка:

Засукавши рукава, чухаючи потилицю, склавши руки, шукаючи кістки в молоці, поклавши руку на серце, обливаючись потом.

Вислів

Фразеологізм

Бути пасивним, не діяти;

склавши руки

Дуже важко працювати;

обливаючись потом

Братися ревно до роботи;

засукавши рукава

Задуматися, не знаючи, що
робити

чухаючи потилицю

Шукати те, чого знайти не
можна

шукаючи кістки в молоці

Щиро, чистосердечно.

поклавши руку на серце

* Редактор (усно)

Виправити помилки.

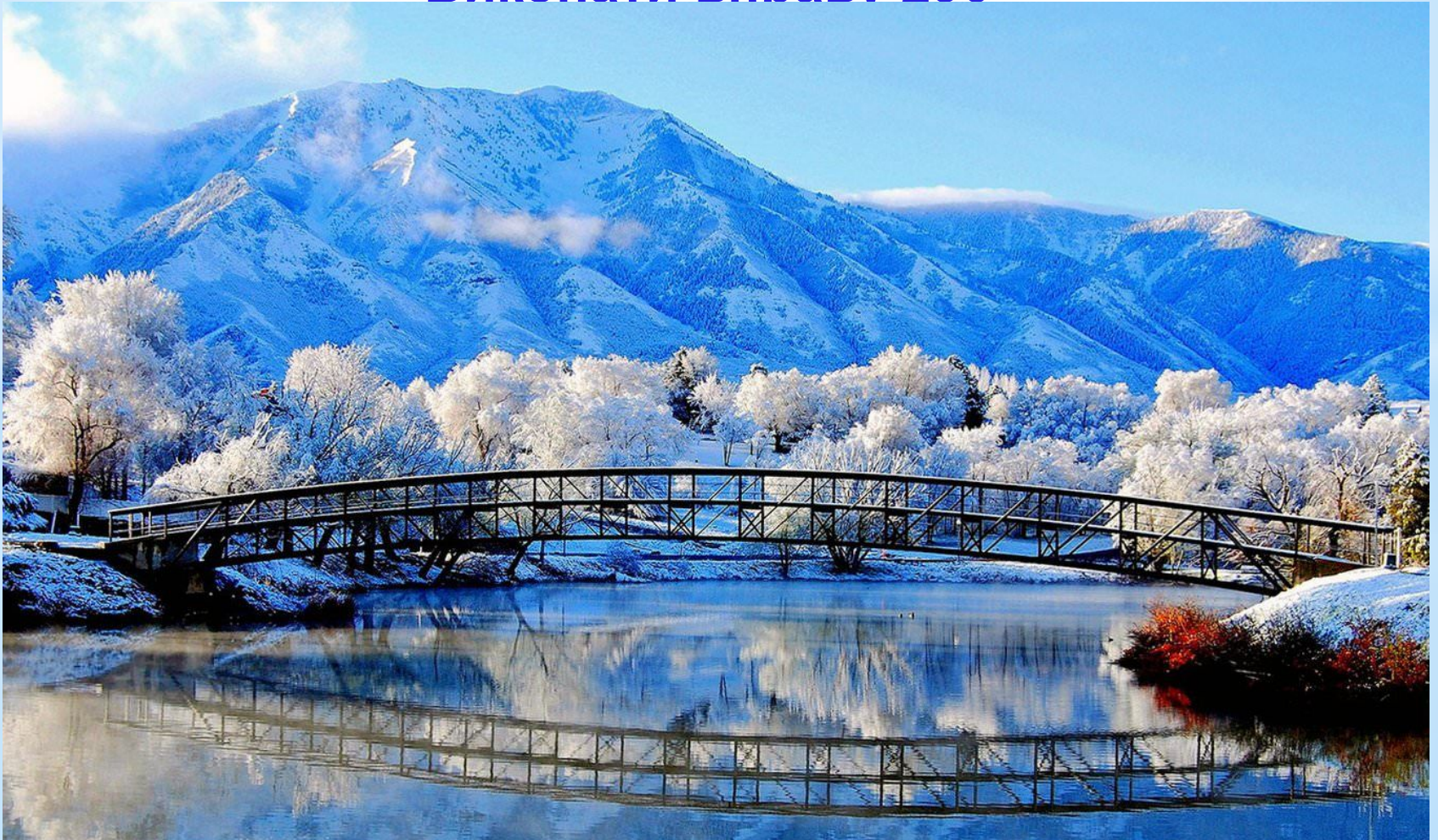
1. Побачивши Софійський собор, мене охопило зачарування.
2. Йдучи парком, привертають увагу чудесні каштани.
3. Приїхавши в місто, моє серце сповнилося радістю.

Запам'ятайте! У реченнях з дієприслівниковими зворотами або з одиничними дієприслівниками дієслово-присудок та дієприслівник виражають дію одного й того ж предмета.

Домашнє завдання:

Опрацювати § 25, 26

Виконати вправу 290

Використані джерела

<https://naurok.com.ua/prezentaciya-dieprislivnikoviy-zvorot-rozdilovi-znaki-313045.html>

<https://vseosvita.ua/library/prezentacia-dieprislivnikovij-zvorot-koma-pri-dieprislivnikovomu-zvoroti-j-odinichnomu-dieprislivnikovi-404131.html>